

BÀI ĐIỂN-VĂN CỦA QUAN KHÂM-SỨ TRUNG-KỲ GRAFFBUIL

đọc khi máy ông dân biểu đến yết kiến Ngài
(Chiều ngày 4 Octobre 1935)

(Tiếp theo)

Số tiền để dự trả trong ngân sách hạn chế các công việc của Bộ Công tác. Ngân sách Nam triều cũng như ngân sách Bảo hộ, cái dự bị công việc bảo tồn và tu bổ các đình thự, nhiều đại kiến trúc ở Kinh đô và xung quanh rất có giá trị về mỹ thuật và văn hiến, đáng bảo tồn một cách cẩn thận hơn phần nhiều các nhà phủ huyện còn lối thời, nhưng đương lúc kinh tế này dần có biết thế cũng phải chú ý, và mong rằng một vài năm sau có thể tu bổ lại hay là xây dựng nhà cửa mới.

Một Hội đồng đã thảo chương trình sửa sang cho làng về đẹp các nơi trong thành mà người ta thường hay qua lại. Tuy những công việc ấy chỉ có thể đem ra thì hành lần lần tùy số tiền dự trả trong ngân sách nhưng phải khéo nghị quan Thượng thư Bộ Công tác để có cái sáng kiến rất thích hợp ấy.

Ông thời Bộ Công tác trả nghị lập hoa viên bên tả bờ sông Hương vì thành phố Huế đã sửa sang bờ sông bên này nên bên kia cũng phải sửa sang lại. Đầu cầu trường tiền đã khôi phục lại, trông khi thì hành các công việc dự trả, sẽ có quan kỹ sư Lục là thành phố Huế và quan Cảnh sát Bộ Công tác giúp sức.

Các ông xem chương trình công tác năm nay đã rõ những công việc sẽ thì hành ở các tỉnh.

Đưa luận đối với sự tổ chức Bộ Kinh tế rất phân vân. Có lẽ cho là một cơ quan không quan trọng mấy, và lo lắng sự tốn phí nhiều, có lẽ thấy thế mà mong nay Chánh phủ Nam triều khuyến khích và đương kinh tế và cho rằng đó là một biểu hiện tốt cho sự hợp tác mật thiết của hai Chánh phủ. Bản chức đồng một ý tưởng với những kế sau này và đã ý theo cuộc cải cách kỹ mà không lo ngại chút nào.

Biết dự luận của công chúng là một điều tốt, và quan Thượng thư Bộ

Kinh tế phải thể theo đó mà sắp đặt trả liên các công việc cải cách. Không ai có phép miễn nhiệm gì bằng nhiều thay đổi bản tình hình một xứ. Cuộc sinh hoạt ngày nay rất phức tạp, không thể nào dùng những phương pháp đơn giản rồi cứ thế một mặt thì hành. Những nguyên lý của các nhà kinh tế học trước lúc đại chiến, ngày nay thành ra thích dụng. Nên chỉ Bộ Kinh tế phải cần thận trọng nên làm những công việc, mà dưới cái vẻ to tát và rất đẹp, người ta có thể thấy chỗ yếu ớt và không hợp thời về đường chánh trị. Sự hành vi của Bộ ấy sẽ tùy theo phong tục của dân chúng. Ngon dân xứ này tuy còn nhiều điều thô tục, nhưng khi đã hiểu rằng người ta làm một việc lợi ích ích cho mình, thành rất dễ bảo. Trách nhiệm của Bộ phải tập khéo khéo như thế, vậy không nên cầu cho có hiệu quả mau mắn. Phạm vi hành động của Bộ Kinh tế rất rộng rãi, Bộ ấy kiêm cả công việc kinh tế của thôn dân, xã hội cứu tế, và sự phòng đương tương lai cho non dân. Công việc này ở Trung kỳ này còn mới mẻ, nên khi nào thì hành phải thận trọng mới được.

Chàng tôi rất vui mừng đã đem lòng tin nhiệm ông Nguyễn khoa Kỳ, là người lịch duyệt và ưa hoạt động, am hiểu các vấn đề ở thôn quê và có chí thực hành. Công việc đã bắt đầu thì hành, Chánh phủ Bảo hộ cái dẫn việc chuyên môn, còn Chánh phủ Nam triều thời biết rõ dân tình và sẽ hay những phương pháp không xác phạm đến quyền lợi của dân, mà được dân đồng tình cùng Chánh phủ lo lắng công việc. Sự hòa hợp của hai Chánh phủ không có điều gì xích mích chắc thế nào cũng thiết lập được nhiều sự cải cách hợp với tình thế của non dân ở chốn thôn quê.

Các ông xem đối vấn đề kỹ đồng này sẽ đem hỏi ý kiến các ông thời sẽ rõ tình cách công việc của

Bộ Kinh tế. Sự cải cách pháp đo lường nghiên cứu đã lâu. Khi đầu tính đem các phép đo lường Tây Mã đội Chế (Système métrique) để thì hành ở Trung kỳ, nhưng vì chưa có tiền nên đình lại. Kỳ này sẽ đem hỏi ý kiến các ông về cách dự định khác để cải cách phép đo lường, chứ không dùng phương pháp quá quyết như trên. Chánh phủ sẽ chăm chế theo tập quán của non dân và nhờ nơi thời gian để mong có hiệu quả. Quan Thượng thư Bộ Kinh tế có tỏ nhiều ý kiến hay có thể làm cho công việc dễ dàng và ít tốn.

Sau khi qua sát rất kỹ lưỡng về vấn đề tiền tệ, cách lưu hành, luật lệ và định giá, sau khi bán chức bán bạc lâu dài công quan Thượng thư Bộ Kinh tế, chúng tôi đã nhất định theo một phương pháp mà kỹ hội đồng này sẽ đem hỏi ý kiến các ông. Không nên dùng những phương pháp bạo động mà có thể sinh nhiều điều hại mà không thể ngấm ngấm được. Phải thông thả mà thì hành, phải tuân tự mà tiến lên, như thế mới có thể đề ý đến những lợi ích, và thì hành được sự thành công. Đầu tiên phải đem ra luận hành đồng nữa xu mới đúc, và thừa cơ kỹ mà thu lại các thứ đồng tiền, từ những đồng tiền ăn sâu, vì thế tiền này rất thông dụng và tiện lợi cho sự buôn bán. Rồi sau mới tính chừng cần đúc bao nhiêu
(Xem tiếp trang 3 cột 3)

Đời tình lý Bình Định và đời huyện lý Tuyên Hóa

Việc đời tình lý Bình-Định xuống Qui-nhon, Bộ Lại đã tâu. Vừa rồi đã có chỉ chuẩn y.

Ngoài tỉnh Quảng-binh, việc các quan bản tỉnh xin đổi huyện lý Tuyên-Hóa đến xứ Minh-Cầm, cũng đã có chỉ chuẩn y.

Hóa giá các thực vật thổ sản ở Huế

Ngày 1-10-35

VẬT SẢN	CÁM LƯỢNG TA	GIÁ
Lúa	1 thúng	0.35
Đào trắng nhớt	80 lon	1.00
Đào trắng nhớt	82 lon	1.00
Đào trắng nhớt	85 lon	1.00
Đào trắng nhớt	90 lon	1.00
Bắp trắng	1 thúng	0.55
Bắp đỏ	—	0.40
Mè	—	0.70
Đậu phộng	—	0.30
Cao lợt	—	0.20
Trần	100 trái	5.00
Hạt	100 cân	2.50
Hạt	1 cân	0.15
Thịt trâu	—	—
Thịt heo	—	—
Mỡ heo	1 cân	0.11
Mỡ heo	1 cân	0.02
Mỡ heo	1 cân	0.25
Mỡ heo	1 cân	0.25
Mỡ heo	1 cân	0.15
Mỡ heo	1 cân	0.15
Mỡ heo	100 cân	0.10

LÊ SONG-THẬP Ở HUẾ

Lê Song Thập (10/10) của Khách trú ký niệm ngày lập Dân quốc, năm nay ở Huế chẳng lấy gì lạ. Lại các cửa hàng chỉ thấy treo cờ cho có lệ vậy thôi. P. S.

SÁCH TẶNG

Bản báo có nhận được quyền «NHẬT TÂN PHƯƠNG LƯỢC» của ông Nguyễn Xuân Địch. Tri huyện tỉnh Quảng, Hải dương (Hải-ky) giới tặng. Vay có lời cảm ơn soạn giả. Bản này năm trước quan Huyện có in bản «LƯỢC THẢO» và giới tặng một bản, bản báo đã có bài phê bình. Nay in lại quyển lớn, nội dung không khác gì bản thảo trước, chỉ thêm có lời phụ luận, mà cũng còn nêu chữ 未完等.

Thế là bản sách này cũng còn là bản thảo, nội dung thế nào, đọc giả xem bài phê bình «Quan nguyên làm sách» (đăng T. D. số 566 ra ngày 25/2/35) đủ rõ. F. D.

PHÁ TAN NẠN

KINH-TẾ KHÙNG-HOÀNG

Muốn khoáng trường nên thực nghiệp, muốn thừa hưởng nghề thuốc Nam, để giữ lại quyền lợi cho nước nhà, cũng như phá tan cái nạn kinh tế không hoàng, nay nhà thuốc NAM-THIỆN-ĐƯỜNG Hanoi muốn đặt nhiều Đại-ly và Cai-diêm khắp các tỉnh, các phủ, huyện trong xứ Đông-Dương để bán các thứ thuốc Cao, đan, hoàn, tán và các hàng nội hóa, hoặc ăn lương, hoặc ăn hoa hồng, thế là rất rộng, ai muốn làm xin cứ gửi thư cho nhà thuốc NAM-THIỆN-ĐƯỜNG, 48, rue des Pacifiques HANOI mà thương lượng.

THUỐC SÂU AN RẰNG
Hiệu THỐNG-HOẠT Quảng-Tây
GIÁ 0.10
Rất thêm hiệu

Hội đồng Dân biểu Trung-kỳ

Ngày thứ hai 7 Octobre (Tiếp theo)

Ông Quảng nói về bản dự trả nghị định giảm số sách phần phụ nộp ở các tỉnh, đều ký toàn viện rất tán đồng. Nhưng có một điều là nhà nước đã giảm số phụ nộp ký mà lại trực thêm dân đình. Như thế là rất nguy cho dân nghèo.

Quan Chánh phòng nhì trả lời rằng năm ngoái đã có một tờ thỉnh cầu về việc này và chính phủ đã ký rồi. Chính phủ không khi nào có ý đem những người tội nguyện, nghèo đói không đủ lực mà bắt trực bao giờ. Chính phủ mà làm như vậy là cốt để trừ cái hại dân lập, cốt trực những người trốn thuế. Hàng người này vì trong mấy năm không nộp thuế đã hưởng quyền lợi nhiều rồi nên phải trực họ. Tuy nhiên trong số gần chín vạn gia đình về thuế sách phần phụ nộp, chỉ có lối hai vạn là vì có tăng thuế đình, còn thì 7 vạn là do báo tâm của chính phủ.

Ông Ung văn Mẫn nói về thuế phụ nộp riêng ở Phan thiết, còn rất nặng, hơn các tỉnh ở Trung kỳ. Vay thì cái lượng khoan hồng của chính phủ phải cho đồng, chứ sao riêng Phan thiết không được hưởng. Quan chánh phòng nhì tòa Khám trả lời rằng thuế phụ nộp Phan thiết đã được giảm nhiều. Năm trước phụ nộp là 35%, mà nay giảm đến 15% chỉ còn 19%.

Ông Mẫn nói ở Phan thiết không có công đình, không có dân lập, tại nhà nước tăng đình là tăng vào chỗ nào? Ông Hoàng buy Giao nói về việc dân bản cũng và có tội nguyện mà cũng bị trực.

Quan Chánh phòng nhì trả lời rằng sự trực dân là do các quan tỉnh, sứ, đã xét rồi mới trực. Vay các ngài nào mà trong hạt mình còn có những hạng bản cũng và tội nguyện mà vẫn bị trực thì nên trình cho các tỉnh phủ biết.

Ông Lê viết Lợi xin nhà nước giảm bớt sự chi tiêu.

Trả lời: nhà nước giảm các khoản chi tiêu rất nhiều, không thể giảm nữa.

Ông Bải buy Trừ nói trước khi muốn trực dân thêm thì xin đặt một hội đồng riêng có ông Dân biểu hạt ấy được dự, để xét người nào đáng trực người nào không.

Về vụ giảm số thuế mà tăng số đình, quan Chánh phòng nhì nhắc lại rằng nhà nước không phải vì trực thêm đình mà giảm thuế đất, nhưng chính vì nhà nước muốn giảm cho dân được nhờ mà thôi. Quan Thượng thư Bộ Lại cũng nói nhiều khi có tình dân số không tăng mà số thuế cũng được giảm, là vì chính phủ lấy theo số chúng mà chơn ra, nên các ông nghị Phan thiết nói khi này rằng chế độ dân trực thì lấy dân mà tăng là không đúng, vì trong khi giảm thuế không có đều bù hoặc gì cả.

Về việc lập hội đồng xét việc trực dân thì quan Chánh phòng nhì nói rằng rất phải; xin Viện cử jam tờ thỉnh cầu.

Ông Nguyễn duy Phiên, dân biểu Khánh hòa phân nan về việc trực dân phụ bộ, bản dân bản cũng. Các quan đại diện cũng báo có làm bản thỉnh cầu đi.

Ông Viện trưởng Phạm văn Quảng đọc một tờ thông tư trong kỳ có nói dân viện xin giảm thuế phụ nộp mà lại xin chiếu theo số đình trực thêm mà giảm. Ông nói rằng đều giảm thuế thì Viện vẫn cảm ơn chính phủ, nhưng viện không xin chiếu theo số đình trực thêm mà giảm, vậy xin cái chính câu kỳ. Về việc lập hội đồng xét việc trực dân lập, ông vẫn tán thành, đồng với ông Trừ.

Ông Vinh nói: Nói rằng lập hội đồng mà xét việc trực dân thì chắc rằng không có hội đồng nào xét được, trừ khi các ông tự đi làm hào lý mà xét lấy mới có kết quả tốt thôi. Vay xin cứ để y như chế độ lâu nay. Bạo những người đi làm phải đi làm ăn phải nộp thuế động lấy thế thuế, vì nếu không nộp thuế thì không thể đi làm ăn được.

Ông Nguyễn Văn Lộc xin nói: Ý kiến đặt hội đồng là rất hay. Ông Vinh bắt đi thật sinh ra điều kiện. Các dân không làm thuế được
(Xem qua trang 3 cột 4)

Kỳ thi cử-nhân-luật tại Hanoi

Trường Cao đẳng luật mở tại Hanoi, đến nay đã 3 năm. Ngày 24 Octobre tới đây sẽ mở kỳ thi cử nhân cho những sinh viên học đã hạng 3 năm kỳ. Kỳ thi này có ông Maunier là thực sĩ luật khoa ở Pháp qua làm chủ khảo.

KHUYNH-DIỆP-BÁO

SỐ 14
xuất bản ngày 15 Octobre 1935
CÓ NHỮNG BÀI:
1— Cái hiện tình nguy hiểm của công nghệ nước mình.
2— Một phương pháp làm cho công nghệ Âu-Mỹ tiến hóa rất mau.
3— Kinh tế học khái luận: cái lao động xã hội (le travail social) với giá cách (le prix).
4— Nhân chuyện «Xơ dừa»
5— Chuyện ngắn: Phần thưởng đạo đức.
6— Giải thưởng văn - chương năm 1935 của KHUYNH-DIỆP về tiêu thuyết kinh tế.
7— Cuộc đố có thưởng về «Code Vlendes».
8— Hiệu KHUYNH-DIỆP sau ngày chủ nhân ở Pháp về và nhiều bài khác.
KHUYNH-DIỆP BÁO - HUẾ
Giấy số: 87
KHUYNH-DIỆP-BÁO khi nào cũng chỉ biên không, cước-phí gửi kèm hiệu KHUYNH-DIỆP đều chia sẻ. Muốn nhận được báo chỉ gửi tên và chỗ ở tới nhà KHUYNH-DIỆP ở Bến-Ngự HUẾ.

HAI THỨ THUỐC GIA-TRUYỀN HIỆU-NHIỆM LẠ - HƯƠNG !!

KIÊN-NHI

Thuốc bổ hay nhất cho trẻ con — Uất diệt được mọi chứng bệnh ngặt nghèo — Giúp trẻ chóng lớn
Mỗi chai 1.20

Hãy đọc bức chứng thư thứ II tại cơ sở 6 và thuốc TAM-TIÊN KIÊN-NHI của hiệu SINH-HUY-DUOC-DIEM sau khi cho thấy trẻ tôi tăng trưởng ká điều làm, nhất là một đứa trẻ của tôi khi chưa dùng thì bụng to, dễ gầy xanh óm mắt sau khi dùng hết vài chai thì các chứng ấy đều khỏi hẳn, ăn được ngủ được, khỏe hơn trước nhiều. Vay xin giới thiệu với các nhà nuôi trẻ sau y.

M. TRAN-BANG-LAN, Secrétaire de la Banque de l'Indochine VINH

Kiên-Tinh Bó-Thận

Các bạn thanh niên ở 15 đến 40 tuổi hay bị chứng Mông lùn, D-ít, Hoạt ít, bất tâm thần bất giác, hay bị bất cứ sự kiện nào vì lao-làm lao lực, tức sắc quá độ, đêm ngủ không được, khi mới phát bệnh, trong miệng một mùi, óm mắt, óm tai, đi đứng bèn thẩn, mắt máy xây sầm, đêm nằm hay theo theo, óm tai, óm mắt, khi mới thì chưa chợp mắt thì giật mình như sắp ngã. Mà sau thì bị thì thấy nhiều điều kỳ quái không bao nhiêu kỳ. Khi gặp thầy thuốc, mới biết, hay đánh thuốc ngay. Bệnh như thế thì chỉ có 3, 4 viên là khỏi hẳn. Nhất là người bị bệnh lâu, giàng mai sau khi khỏi, dùng thuốc này rất tốt, vì chất thuốc làm cho sinh tinh, khí huyết, giúp đường tiêu hóa bình và trong.

Hội Đại-ly địa phương: SINH-HUY-DUOC-DIEM, 89, phố la Ga - VINH
HÀ-L: Hanoi - Hải-phong - Huế - Vinh - Yên-bái - Thanh-hoa - Vinh - Phan - Thi - Lộc - Đà-lạt - Nghệ-an - Vinh

ĐỒN-BÀ ĐAU TỬ-CUNG, ĐỒN-ÔNG ĐAU LẬU

(ĐẠI KỶ BỐM RỬA)
Nhà thuốc VÔ-VĂN-VÂN - THUDAUMOT

Tôi nói ra đây cũng có rất nhiều trong một phần ít, song khởi sự bị lâu lao cho người bệnh khắp cả ba kỳ. Phần người đau tử-cung hay là đau lưng muốn dùng cách bơm rửa cho được sạch sẽ thì phải đến nhà thuốc, hoặc đến mấy ông Doctor chuyên môn, hoặc mấy ông Médecin để có kinh nghiệm lịch sử, có cảm đã đỡ bơm rửa bằng pháp vô-cơ, việc làm rất thận trọng và óm tai biết coi trọng là tiền có do nhờ không, trong tử-cung có máu không, nếu máu cơ quang bơm theo có điều đó, mới tin cậy người mà dùng pháp bơm rửa được, chứ nếu người bị bệnh không dùng pháp bơm rửa mà lại dùng phương pháp theo Âu Mỹ gọi người mà bơm những thuốc bột, sau một rồi biểu người bệnh đem về sau ra tự bơm rửa cho mình, mà người bệnh theo cách bơm rửa là một sự hại rất lớn.

1. Những thuốc tiêm không nhỏ và đã làm cho một số rồi bơm vào tử-cung động nơi cũng tương là một điều hại.
2. Những thuốc tiêm chưa chết vì trùng trùng thuốc bột vào, bơm vào tử-cung sẽ chảy xuống âm nang ngày sau người đau tử-cung sẽ chết.
3. Những thuốc tiêm chưa chết vì trùng trùng thuốc bột vào, bơm vào tử-cung sẽ chảy xuống âm nang ngày sau người đau tử-cung sẽ chết.
Người bệnh đau tử-cung không phải trong tử-cung hay tử-cung, bất luận là chứng đau tử-cung gì cũng biểu người bị bơm đại thuốc vô, làm cho tử-cung rộng, áp-quang lên sau thành bình đi-tinh và hoạt tinh, khi giao cấu chúng đơn bà tiểu tinh bừa ra không mạnh, bản không tốt tử-cung làm cho tuyệt đường sinh đẻ, tử-cung thêm hại.
Mấy bà mẹ không có học, không có kỹ năng làm họ cũng có tình cảm làm con làm cháu, mà bơm rửa cho người bệnh, vì tử-cung có lịch duyệt về nghệ bơm rửa.
Theo sự biết của tôi về việc làm trị chứng cho người bệnh, về việc khởi sự cho người bệnh, mà tôi phải nói ra, cho tôi chẳng phải có lòng hơn họ ích kỷ hại hơn đem những lời không chính xác để lừa gạt họ trước mặt họ.
Phần dùng thuốc bơm thuốc Nam tại đây thuốc Bắc thuốc Nam chẳng cần lợi dụng phương pháp theo Âu Mỹ chẳng cần vào đến hết mà còn có hại. Cách điều trị theo thuốc Bắc thuốc Nam chỉ điều trị cho tạm trong vòng bệnh thì bình ổn lại, chứ không cần bơm rửa.
Đều bà mẹ phải đau tử-cung, đau lưng đau hạ bộ, đau lưng đau dưới, bụng trắng ra đốm đỏ, bụng trắng ra đốm đỏ, hoặc vàng hoặc đục, lớn mà lại máu, đường tiêu hóa rất, sưng đại không được, hãy trường phái PÁ ĐÀ SƠN QUẢN TÂN trở tuyệt cũng gốc bệnh không cần bơm rửa, bình hết là lành.
Cai đặt các đại tài của PÁ ĐÀ SƠN QUẢN TÂN cũng về hai bệnh thì đủ có thôi.

Một hộp (ngày 5 ngày) 1.00
Người bị đau tử-cung bất luận mới phát, hay là bình niên lâu năm, cũng như thế này, hoặc phát kỳ này, kỳ này hay cũng CHAU PHACH QUI BÔNG HOAN giải độc diệt hết vi-trùng không cần bơm rửa, không có chất độc thủy ngân, thối thuốc, bán miễn, không cần phải bệnh óm, không hại đường sinh đẻ.
Giá mỗi hộp (ngày 5 ngày) 1.00
Quét vì có mua 30 viên cho kỳ thuốc Y-HO-VAN-VAN Thudaumot chỉ ra hiệu PHACH QUI BÔNG HOAN ĐÚC ĐÚC với kỳ 30 viên.
CHI CƯỚC: 229 Rue d'Espagne Saigon; Avenue Giscard (Qu'Anon) Avenue de Meuse (Tourane); 103, Bd. Bonnal (Hải-phong).
Tổng-Đại-ly địa phương SỬ: Nhà Thuốc Lữ-Hoàng Nam-Tân

SIROP PULMO

TRỊ CÁC CHỨNG HO — RẤT THẬN HIỆU

Nhà Thuốc PHẠM-ĐOÀN-ĐIEM Tourane

